



Eskilstuna  
kommun

Socialnämnden  
Socialförvaltningen

2016-10-03

# **Socialnämndens preliminära verksamhetsplan för 2017**

## Innehåll

Sammanfattning .....	2
Verksamhetens förutsättningar.....	4
Hållbar utveckling.....	7
1. Attraktiv stad och landsbygd.....	7
2. Höjd utbildningsnivå.....	9
3. Fler jobb .....	10
4. Social uthållighet.....	10
5. Ekologisk uthållighet.....	15
Effektiv organisation .....	15
6. Processkvalitet.....	15
7. Attraktiv arbetsgivare.....	18
8. Stabil ekonomi.....	20
Ekonomisk redovisning 2017.....	22

## Sammanfattning

Socialnämndens ansvar är att tillgodose behovet av vård och sociala tjänster i form av stöd, vård och behandling till personer som behöver det för att kunna leva ett tryggt socialt liv och aktivt kunna delta och påverka i samhället. Ansvaret innebär även ansvar för tidiga och förebyggande insatser med särskilt fokus på barn och ungdomar samt för arbetet med ensamkommande barn och unga. En ökande befolkning tillsammans med bostadsbrist, arbetslöshet samt familjer med komplexa behov och utanförskap har lett till att allt fler söker stöd och hjälp. Under 2016 har antalet pågående ärenden inom nämndens verksamhetsområde ökat både för barn och unga och för vuxna och behovet av stöd från nämndens verksamheter förväntas även fortsatt vara stort vilket nämnden tagit höjd för i planeringen inför 2017.

Socialnämnden ser ett antal utmaningar inför sitt arbete 2017 vilka hänsyn tagits till vid planeringen av verksamhetsplanen för året. Speciellt fokus ligger på att utveckla hemmaplansvården samt på hemtagning av kostsamma placeringar med bibehållen eller ökad kvalitet. Med tanke på det ökande antalet barn- och ungdomsärenden har nämnden ett mål att utöka samverkan med barn- och utbildningsnämnden för att kunna förbättra måendet för barn och unga i kommunen. Nämnden behöver hitta boendelösningar och även lokallösningar. Nya lokallösningar förväntas kunna minska arbetsbelastningen genom effektivisering av administrationsarbetet. Nämnden uppvisar under 2016 höga nivåer för sjukfrånvaro vilka, tillsammans med ett stärkt arbetsmiljöarbete, behöver sänkas under 2017. En utmaning är också att attrahera och engagera personal och ett sätt för nämnden att arbeta med detta är genom kompetensutveckling.

Utöver de identifierade utmaningarna för 2017 kommer nämnden också att behöva anpassa verksamheten till en samordning med Torshälla stads nämnd utifrån förslag som ska beslutas. Inom processen vård och sociala tjänster lägger nämnden även specifikt fokus på att utveckla arbetet med skolgång och förebyggande arbete samt arbete för våld i nära relation och för barn och unga samt vuxna med behov av komplexa insatser. Nämndens arbete inom området för ensamkommande barn har under 2016 till stor del präglats av arbete med konsekvenserna av det stora mottagandet under slutet av 2015. Arbete pågår löpande för att hitta tillbaka till ett mer strukturerat arbetssätt och flera insatser planeras för 2017. Anpassning till ytterligare förändringar i regelverket inom området kommer också att bli nödvändiga under kommande år. I den preliminära verksamhetsplanen för 2017 har socialnämnden formulerat 17 åtaganden varav nio inom Hållbar utveckling och åtta inom Effektiv organisation.

## Ekonomi

Den ekonomiska ram som kommunfullmäktige angett för socialnämnden i årsplanen bör vara tillräcklig för att genomföra samtliga planerade åtaganden för 2017. Till de åtaganden som kommunfullmäktige beslutar om läggs det som nämnden har att utföra till följd av behovsutveckling och gällande lagar. Verksamheten är till största delen lagbunden vilket reducerar nämndens rådighet över det som påverkar de kostnader som uppstår för att upprätthålla kraven på rättssäkerhet och att tillgodose de behov som finns hos kommuninvånarna. För att så långt som möjligt säkra att resurserna används på ett effektivt sätt så pågår det eller planeras det startas ett antal aktiviteter för att tillgodose detta. Aktiviteterna spänner över hela verksamhetsområdet. Om nämnden, som nu prognostiserar ett underskott på 7,5 miljoner kronor för 2016, anpassar sin kostnadsnivå enligt givna riktlinjer

bör balanskravet uppnås under 2017. För att säkerställa balanskravet för negativa händelser som kan inträffa under året har nämnden en buffert motsvarande en procent av nettorammen (3,7 miljoner kronor). Dessutom har nämnden en handlingsplan med en sammanhållen åtgärdskedja för att en kostnadsbild som ligger i linje med nämndens mål ska upprättas.

Det som dock inte kommer att rymmas inom den befintliga ramen för 2017 är uppdraget som särskilt förordnad vårdnadshavare. När ett ensamkommande barn beviljas uppehållstillstånd ska en eller två särskilt förordnade vårdnadshavare utses till barnet. Det är socialnämnden i den kommun där barnet vistas (oftast i den kommun där barnet har blivit folkbokförd) som ska agera för att få till stånd ett förordnande om särskild vårdnadshavare. En stor grupp av ensamkommande barn har behov av dessa utredningar varför nämnden behöver en resursförstärkning under 2017.

För att klara uppdraget framställer nämnden till kommunfullmäktige om en ramförstärkning för att bedriva insatserna med xx miljoner kronor.

### Styrkort hållbar utveckling

Styrkort på övergripande nivå gällande Hållbar utveckling för socialförvaltningen tas fram under hösten 2016.

### Styrkort Effektiv organisation

#### *Processkvalitet (rullande 12 mån)*

Titel	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Mål 2017
Andel enheter som uppfyller krav på serviceinformation på eskilstuna.se			-	90 %
Andel gröna inköp, %	7,4 %	8,5 %	10,1 %	14 %
Antal modiga idéer	0	0	4	19
Självservicegrad på eskilstuna.se, %	74 %	79 %	91 %	94 %

#### *Medarbetare (rullande 12 mån)*

Titel	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Mål 2017
I30. Hållbart medarbetarengagemang (HME), index (enhet)				81

#### *Ekonomi (rullande 12 mån)*

Titel	Utfall	Utfall	Utfall	Mål
-------	--------	--------	--------	-----

	2014	2015	2016	2017
Kostnader - Budget uppfyllelse, ack (%)	108,6 %	117,6 %	106,2 %	100 %
Resultat - Avvikelse mot budget ack, (tkr)	-28 540	-19 678	-5 019	0,0
Avtalstrohet vid inköp (%)		68 %	71 %	73 %

## Verksamhetens förutsättningar

Socialnämndens ansvar är att tillgodose behovet av vård och sociala tjänster i form av stöd, vård och behandling till personer som behöver det för att kunna leva ett tryggt socialt liv och aktivt kunna delta och påverka i samhället. Ansvaret innebär även ansvar för tidiga och förebyggande insatser med särskilt fokus på barn och ungdomar samt för arbetet med ensamkommande barn och unga.

## Nuläge och omvärld

Omvärldsanalysen som presenterades i januari 2015 visar att den demografiska utvecklingen fram till 2030 pekar mot en ökad andel barn i förskole- och skolåldern relativt befolkningen i arbetsför ålder. Den senaste prognosen från kommunledningskontoret pekar även på en stadigt ökande andel äldre med tillkommande ökade krav på vård och omsorg och nämnden har sett en ökning av antalet äldre personer och personer med psykiska svårigheter. Detta tillsammans med bostadsbrist, arbetslöshet samt familjer med komplexa behov och utanförskap är faktorer som har lett till att allt fler söker stöd och hjälp. Under 2016 har antalet pågående ärenden inom nämndens verksamhetsområde ökat både för barn och unga och för vuxna. Behovet av stöd från nämndens verksamheter förväntas även fortsatt vara stort vilket nämnden tagit höjd för i planeringen inför 2017.

## Vuxna

Nämndens förutsättningar för hemtagningar av kvinnor och män från institution till att ge stöd och hjälp på hemmaplan är dåliga på grund av bostadsbristen i kommunen men det pågår ett arbete kring detta som planeras fortsätta under 2017. Hemmaplansvården utvecklas löpande och för att minska antalet återaktualiseringar tas tydliga planer på lång sikt fram vid placeringar. Antalet återaktualiseringar har under 2016 minskat kraftigt både för barn- och vuxenärenden.

Nämnden har under en period sett en ökning av antalet äldre personer och personer med psykiska svårigheter, speciellt med anledning av bostadsbristen. Eskilstuna har en stadigt ökande andel äldre invånare och tanken är att de ska bo hemma längre vilket medför vissa svårigheter, speciellt hos de brukare som uppvisar demens.

Nämnden har fokus på arbete med komplexa behov och på att utveckla arbetssätt och metoder inom detta. För att kunna samverka kring hela målgruppen vuxna har nämnden tillsammans med vård- och omsorgsnämnden och Torshälla stads nämnd inlett ett utvecklingsarbete kring en gemensam mottagning. Detta arbete fortsätter under 2017 och den långsiktiga planeringen

är att även kunna samverka på detta sätt med gemensam mottagning kring målgruppen barn och unga.

### ***Barn och unga***

Som grund för nämndens handläggning och beslut som rör barn används Barnkonventionen som FN-organet UNICEF har sammanfattat i fyra grundläggande och vägledande principer:

- Alla barn har samma rättigheter och lika värde
- Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn
- Alla barn har rätt till liv och utveckling
- Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad

Barnkonventionen kommer under 2017 att bli lag i Sverige vilket medför ett ytterligare fokus på detta arbete som nämnden måste förbereda för.

Nämnden har ett fokus på skolgång och på förebyggande arbete genom exempelvis fältgruppen som har förstärkts och Fristadshus. Fältteamets uppdrag är att vara i utsatta bostadsområden och att arbeta på gruppnivå med högstadiel elever som har hög risk att utveckla kriminalitet och droganvändning för att förebygga utanförskap på olika sätt. Fristadshus arbetar med de som inte avslutar gymnasiet och försöker motivera till vidare skolgång eller till att söka arbete. Under perioden har även flera utvecklingsarbeten gällande våld i nära relation inletts och en anställningsprocess för en kommunövergripande kvinnofridsutvecklare pågår.

### ***Ensamkommande barn***

Området för ensamkommande barn skapades i slutet av 2015 och har nu en fast organisation med enhetschefer och teamledare på plats. Nyanställning av personal har gjorts inom både utrednings- och resursenheter för att möta upp det stora behovet inom området. Under 2015 anvisade Migrationsverket totalt 341 barn till Eskilstuna varav drygt 80 procent är pojkar och de flesta är i övre tonåren. Till och med augusti 2016 har 19 barn anvisats till Eskilstuna och det låga antalet i jämförelse med 2015 beror till stor del på de ID-kontroller och lagförändringar som gjorts under året. Nämndens arbete har dock under 2016 till stor del präglats av arbete med konsekvenserna av det stora mottagandet av ensamkommande barn under slutet av 2015. Arbete pågår löpande för att hitta tillbaka till ett mer strukturerat arbetssätt och flera insatser planeras för 2017.

Under våren 2016 ändrade Migrationsverket sina rutiner för handläggningen gällande ensamkommande barn. Tidigare har ensamkommande barn utan asylskäl som kommer från länder utan ordnat mottagande fått uppehållstillstånd. Numera fattar Migrationsverket istället beslut om tillfälliga uppehållstillstånd eller avvisningsbeslut med fördröjd verkställighet som omprövas då barnen fyller 18 år. Detta gäller främst barn från Afghanistan varifrån många ensamkommande barn under 2015 kom. Dessa barn kommer under 2017 att få sina beslut och slutsatsen är att det kommer att ske en del avvisningar under nästa år. Socialnämnden behöver ha en beredskap för detta och personalen måste ha kunskap och kunna ge stöd till de ensamkommande barnen.

Inför 2017 kommer regeringen genomföra ytterligare förändring och då specifikt för mottagande av ensamkommande barn. Ett nytt ersättningsystem, som enligt regeringens promemoria, ska ha syftet att förenkla regelverket, förbättra kommunernas planeringsanvisningar, minska den administrativa bördan samt öka kostnadseffektiviteten införs den första juli 2017. Dessa förändringar i regelverket kommer få stora konsekvenser för kommunen och speciellt för socialnämnden som behöver ta hänsyn till detta i planering av verksamhet och budget. Bland annat kan nya boendeformer bli aktuella och under hösten 2016 pågår en undersökning av möjligheterna att göra om Mellanbo till ett stödboende.

### **Kommunens styrsystem**

I Eskilstuna kommuns styrsystem är det inom perspektivet **Hållbar utveckling** som det anges vad som ska åstadkommas för invånare, brukare och kunder. Inom detta perspektiv har kommunfullmäktige i Eskilstuna fastställt fem strategiska mål som ska gälla för mandatperioden 2016-2019 vilka är *Attraktiv stad och landsbygd*, *Ekologisk uthållighet*, *Höjd utbildningsnivå*, *Fler jobb* och *Social uthållighet*. Till varje område har kommunfullmäktige fastställt övergripande mål. För att visa hur kommunkoncernen ska genomföra sitt uppdrag innehåller Eskilstuna kommuns styrsystem perspektivet **Effektiv organisation** med stödprocesserna *processkvalitet*, *medarbetare* och *ekonomi*.

Stora delar av det kommunala uppdraget styrs av lagar och regler. Genom tydligt uppdrag och fokus på resultat skapas en modern organisation där mötet med kunden och brukaren alltid står i centrum. En väl fungerande kommunikation är en förutsättning för demokrati, bra och tillgänglig service och en effektiv styrning. Detta bidrar till en tydlighet och samsyn om de mål som organisationen ska nå och tillgängliga resurser kan användas effektivt. Genom att skapa en tydlig målkedja kan alla medarbetare se kopplingen mellan arbetet med ständiga förbättringar och organisationens förflyttningar i riktning mot visionen.

För arbete med perspektivet Hållbar utveckling har Eskilstuna kommun identifierat sju huvudprocesser inom vilka verksamheten bedrivs. De sju huvudprocesserna är *Värna demokrati*, *Tillgodose behovet av utbildning*, *Tillgodose behovet av vård och sociala tjänster*, *Tillgodose behovet av kultur och berikande fritid*, *Tillgodose miljö- och samhällsbyggnadsbehov*, *Bedriva samhällsskydd och säkerhetsarbete* samt *Främja näringsliv och arbete*. I dessa huvudprocesser skapas sociala, miljömässiga och samhällsekonomiska värden för invånarna och tillsammans med en Effektiv organisation och dess stödprocesser kan resultatmålen uppnås.

Socialnämnden omfattas framför allt av huvudprocessen *Tillgodose behovet av vård och sociala tjänster* men även av processen *Värna demokrati*. De övergripande processerna har delats in i underliggande verksamhetsprocesser där ett antal berör nämndens verksamhet. Verksamhetsprocesser som berör nämnden är *att ge stöd och vård till barn och unga*, *att ge vård och stöd till vuxna* samt *trygghet*.

### **Verksamhetsplan 2017**

Under 2016 har en översyn av Torshälla stads förvaltning och dess samverkan och organisering i förhållande till övriga förvaltningar gjorts med syftet att finna synergier och kostnadseffektiviseringar samt uppnå långsiktig kvalitet. Ett antal förslag för framtida

organisation i samverkan med fackförvaltningarna har tagits fram och beslut ska tas i kommunfullmäktige i december 2016. Oavsett beslut är det mycket troligt att nämnden kommer att påverkas av detta under nästa år varför anpassningar kommer att behöva göras inom nämndens verksamhetsområde.

Socialnämnden ser ett antal utmaningar inför sitt arbete 2017 vilka hänsyn tagits till vid planeringen av verksamhetsplanen för året. Speciellt fokus ligger på att utveckla hemmaplansvården samt på hemtagning av kostsamma placeringar med bibehållen eller ökad kvalitet. Med tanke på det ökande antalet barn- och ungdomsärenden har nämnden ett mål att utöka samverkan med barn- och utbildningsnämnden för att kunna förbättra måendet för barn och unga i kommunen. Nämnden behöver hitta boendelösningar och även lokallösningar. Nya lokallösningar förväntas kunna minska arbetsbelastningen genom effektivisering av administrationsarbetet. Nämnden uppvisar under 2016 höga nivåer för sjukfrånvaro vilka, tillsammans med ett stärkt arbetsmiljöarbete, behöver sänkas under 2017. En utmaning är också att attrahera och engagera personal och ett sätt för nämnden att arbeta med detta är genom kompetensutveckling.

Nedan redovisas nämndens åtaganden i de övergripande verksamhetsprocesserna, med fokus på de processer inom vilka nämndens kärnverksamhet bedrivs. I den preliminära verksamhetsplanen för 2017 har socialnämnden formulerat 17 åtaganden varav nio inom Hållbar utveckling och åtta inom Effektiv organisation.

## Hållbar utveckling

### 1. Attraktiv stad och landsbygd

För att skapa en hållbar, funktionell och attraktiv stad och landsbygd fokuserar socialnämnden på att erbjuda en jämställd och bra service med ett gott bemötande. Nämnden uppvisar goda resultat på NKI-undersökningar genomförda under 2016 och arbetar hela tiden för förbättrad nöjdhet.

I Eskilstuna kommuns årsplan beskrivs att invånarna i medborgarundersökningar uppgett sig ha små möjligheter att påverka. Kommunen kommer därför, under 2017, att analysera detta resultat och ta fram en handlingsplan för att öka invånarnas upplevelse av delaktighet. Detta arbete bygger även på FN:s Barnkonvention med krav på att säkerställa barn och ungas delaktighet och nämnden antas bli berörd av denna handlingsplan. Socialnämnden arbetar aktivt i det dagliga arbetet för att skapa möjligheter till insyn, dialog och inflytande för samtliga målgrupper men med ett speciellt fokus på barn och unga. Nämnden använder sig av synpunktshantering, tjänstedesign, husmöten på HVB, barnsamtal i utredningar och miljöterapeutiskt arbetssätt för att tillse insyn och delaktighet. Under 2017 ska även, enligt årsplanen, ärende- och beslutsprocessen samt dokumenthanteringen, både på övergripande nivå och på förvaltningsnivå, ses över för att öka möjligheten till insyn och transparens.

Socialnämnden ska under 2017 fortsätta sitt arbete med trygghetskapande åtgärder med fokus på utsatta områden i kommunen. Förebyggande arbete görs på flera nivåer med hjälp av Familjecentraler, förebyggande socialsekreterare, fältteamet och Fristadshus. Fokus för de förebyggande insatserna är att stärka de goda faktorerna i barn och ungdomars tillvaro samt att minska riskfaktorerna. Genom detta arbete för ökad trygghet bidrar nämndens arbete till det strategiska målet med en attraktiv stad och landsbygd.



## Övergripande process

### **Demokrati**

#### Verksamhetsprocess

##### Trygghet

Eskilstuna kommuns årsplan för 2017 beskriver att det, under åren 2014 och 2015, genomfördes en kartläggning vilken ledde fram till en handlingsplan inom i huvudsak fem områden: öka tryggheten i prioriterade bostadsområden, minska gängkriminaliteten, våldsprevention i skolan, våldsprevention i offentliga miljöer och trygghet i offentliga miljöer. Förbättringsarbetet sker i befintliga grupperingar för stadsdelsutveckling, Trygga Eskilstuna och Torshälla samt i förstärkt förvaltningssamverkan inom vilken socialnämnden ingår. Dessutom sker samverkan för ökad trygghet med föreningslivet, polisen och näringslivet. Nämnden arbetar på detta vis tillsammans med övriga kommunen för att främja stadsläkning och hitta åtgärder för att komma till rätta med utsatta bostadsområden. Årsplanen för också fram att ett långsiktigt kommunikationsarbete ska dras igång för att öka kunskaperna om trygghetsarbetet hos invånare och verksamma i Eskilstuna.

Mycket av nämndens trygghetsskapande arbete görs genom förebyggande insatser med fokus på barn och unga. Under 2016 har fältande socialsekreterare börjat arbeta förebyggande för barn och unga med bas på väster (Fröslunda, Råbergstorp och Lagersberg) i Eskilstuna. Insatsen visar goda resultat och tankar finns på att införa detta arbetssätt även i andra utsatta bostadsområden under 2017. Nämnden arbetar också med Familjecentralerna samt med Fristadshus för att minska utanförskap hos ungdomar. Socialsekreterare med särskilt uppdrag eller förebyggande socialsekreterare inledde sitt arbete i augusti 2015 och har under 2016 utvecklat sin verksamhet att inkludera även Årbyskolan.

Inför 2017 kommer nämnden att anställa en kvinnofridsutvecklare och senare under året även en samordnare för arbete med våldsbejakande extremism som båda ska arbeta kommunövergripande. Införandet av dessa nya funktioner har medfört att nämnden valt att lägga fokus på perspektiven mäns våld mot kvinnor och våld i nära relation samt våldsbejakande extremism under trygghetsområdet i verksamhetsplanen för 2017.

#### Fyraårigt processmål (2017)

*P5. 2019 ska index för trygghet vara 45 för att invånarna känner att kommunen är en trygg och säker plats att leva i.*

Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019
42	43	44	45

#### 1-årigt åtagande

*Nämnden ska under 2017 stärka arbetet med våldsbejakande extremism*  
Under 2017 ska nämnden:

Anställa en samordnare för våldsbejakande extremism med kommunövergripande ansvar. (Åtagandet förutsätter att nämnden får en utökad budgetram)

Ta fram en förvaltningsövergripande handlingsplan med tillhörande implementeringsplan för arbete mot våldsbejakande extremism.

### 1-årigt åtagande

*Nämnden ska under 2017 utveckla arbetet med mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer*

För att utveckla arbetet ska nämnden implementera arbetssätt, metoder och utbildning enligt förvaltningens handlingsplan för våld i nära relation. Handlingsplanen innehåller bland annat uppdrag från förvaltningens arbete med Förändra radikalt och uppdrag från Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Samtliga uppdrag för 2017 i handlingsplanen ska genomföras under året.

Samtliga medarbetare inom nämndens verksamhetsområde ska vid 2017 års slut ha sett den kommungemensamma filmen "Uppdrag motverka mäns våld mot kvinnor" och diskuterat denna på ett APT.

## **2. Höjd utbildningsnivå**

Eskilstuna kommuns årsplan för 2017 beskriver att kommunen ska höja kunskapsnivån, inspirera till livslångt lärande och högre studier samt medverka till att flickor och pojkar kan utveckla sin unika egenart och egna förutsättningar. För att åstadkomma detta behöver det finnas ett nära samarbete mellan kommun, högskola och näringsliv.

Fokus för socialnämndens verksamheter är att bidra till att brukare kan minska sina stöd- och vårdbehov samt bli mer självständiga. Inom processen vård till barn och unga fokuseras mycket av insatserna på att få till en fungerande skolgång som anses vara en stor friskfaktor samt på att förebygga förekomst av negativa beteenden såsom missbruk eller kriminalitet. Tanken är att de unga ska bli självständiga, väletablerade och trygga vuxna som inte har ytterligare behov av kommunens insatser, såsom olika former av vård eller försörjningsstöd. Exempelvis får ungdomarna på kommunens HVB-hem hjälpa till med de dagliga sysslorna i hemmet samtidigt som de erbjuds läxläsningshjälp och språkstöd för att klara sin skolgång.

Socialnämnden har mycket fokus på skolgång i sitt arbete och kommer att fortsätta med detta under 2017. Detta är en del i det sociala arbetet och handlar om att skapa förutsättningar för alla. Nämnden har två skolsamordnare, en för individ- och familjeomsorgen och en för ensamkommande barn, som gemensamt utvecklar arbetet med skolgång. För ensamkommande barn finns också ett antal frivilligpedagoger som hjälper till med läxläsning. Inom Fristadshus verksamhet ska en skolverksamhet starta i samverkan med S:t Eskils gymnasium i oktober 2016 inom vilken planen är att alla unga ska fångas upp. Fristadshus kommer även att flytta ihop med Arbetsförmedlingen och barn- och utbildningsförvaltningen för att få ett helhetsgrepp över skolverksamheten.

### 3. Fler jobb

Eskilstuna kommuns årsplan för 2017 beskriver, under det strategiska målet för fler jobb, att fler män och kvinnor ska kunna försörja sig och att kommunen samtidigt ska stärka näringslivet. Socialnämnden arbetar inte med att skapa fler jobb men väl med att få fler i jobb. Nämndens arbete går i många fall ut på att minska utanförskap och öka delaktighet. Fokus för nämndens verksamheter är att brukare ska kunna minska sina stöd- och vårdbehov samt bli självständiga, väletablerade och trygga invånare som inte har ytterligare behov av kommunens insatser, är delaktiga i samhället samt kan arbeta och försörja sig.

Nämnden har under 2016 haft ett antal personer traineeanställda och planerar att fortsätta med detta under 2017. Planering finns även för att anställa personer med funktionsnedsättning enligt 150-jobb där nämndens mål är tre stycken för 2017.

### 4. Social uthållighet

Eskilstuna kommuns årsplan för 2017 beskriver, under det strategiska målet för social uthållighet, att alla ska ha möjlighet att påverka samhällsutvecklingen, känna delaktighet och kunna påverka sin livssituation. Socialnämnden arbetar med social uthållighet som sitt huvuduppdrag och fokus är att minska utanförskap och utsatthet. Genom nämndens alla insatser och verksamheter arbetas det med brukares sociala problematik samt för att kunna stärka personer att bli mer trygga och självständiga. Insatser ses över och utvecklas löpande genom uppföljningar och brukarenkäter med syftet att insatserna blir mer effektiva, att antalet återaktualiseringar minskar samt att den social uthållighet ökar.

Under 2017 kommer fokus ligga på barn och unga och nämnden har en rad riktade insatser för barn och unga ur ett folkhälsoperspektiv och även till utsatta områden. Bland annat görs detta genom de fältande socialsekreterare som arbetar förebyggande i utsatta stadsdelar samt genom nämndens deltagande i stadsläkningsprojektet. Nämnden arbetar för ökad insyn, dialog och inflytande och mycket arbete görs i samverkan både internt i kommunen och externt gentemot andra samhällsorgan, organisationer och föreningar. Inför 2017 planerar nämnden att utveckla samverkan och att vara en aktiv samarbetspartner.

Nämnden har ett fortlöpande fokus på brukarens behov och arbetar med tjänstedesign, specifikt genom metoden Förändra Radikalt. Genom att se till brukarens egna behov kan den sociala uthålligheten ökas i de individuella lösningarna som blir möjliga. Nämnden arbetar med att utveckla arbetet med digitala tjänster och har en ambition att kunna ställa sociala krav vid upphandlingar.

#### Övergripande process

#### **Vård och sociala tjänster**

##### 1-årigt åtagande

*2017 ska flickor, pojkar, kvinnor och män uppleva att de är nöjda med nämndens verksamheter samt med bemötande, tillgänglighet och delaktighet.*

Åtagandet följs upp genom sammanställning av resultat från nämndens brukarenkäter.

Åtagandet anses uppfyllt då samtliga brukarenkäters sammanställningar uppvisar minst de

nivåer som processmålen anger avseende nöjdhet inom samtliga kategorier (resursinsatser för barn - 78 procent, myndighetsutövning för barn - 68 procent, resursinsatser för vuxna - 87 procent och myndighetsutövning för vuxna - 80 procent).

### 1-årigt åtagande

*Nämnden ska under 2017 vara en aktiv samarbetspartner i olika samverkanssammanhang*  
Nämnden ska ha aktiva representanter i samverkan både internt inom kommunen och externt gentemot andra samhällsorgan, organisationer och föreningar samt i nationellt utvecklingsarbete. Medverkande ska representera socialtjänsten i Eskilstuna och nämndens uppdrag i samarbeten.

### Verksamhetsprocess

#### Barn och unga

Syftet med verksamhetsprocessen är att frigöra och utveckla enskildas och familjers egna resurser på ett sådant sätt att det ökar deras möjlighet att efter sina förutsättningar leva ett så självständigt, aktivt och meningsfullt liv som möjligt. Det ökar möjligheten för enskilda och familjer att själva kunna ta ansvar och styra sina liv.

En stor del av socialnämndens verksamhet går ut på att ge stöd och vård till barn och unga vilket nämnden också prioriterar inför 2017. Eskilstuna kommuns årsplan för 2017 beskriver att kommunen behöver arbeta långsiktigt på både individ- och gruppnivå för att förebygga sociala problem. Socialnämnden arbetar på detta sätt genom rättssäker myndighetsutövning för barn, unga och familjer samt genom en rad resursinsatser med olika fokus.

Arbete sker löpande inom nämndens verksamhetsområde för att utveckla hemmaplansvården för barn och unga samt för hemtagning av kostsamma placeringar. Kommunens årsplan för 2017 beskriver att det sker ett förbättringsarbete för att höja kvaliteten på vård och omsorg som ges till enskilda brukare med behov av komplexa insatser samt behov av vård och stöd från många olika instanser/vårdgivare. Arbetet bygger till hög grad på samverkan mellan kommunens olika förvaltningar där socialnämnden är en viktig del. Under 2017 planeras vård- och omsorgsformer för barn med behov av komplexa insatser utvecklas och testas. Nämnden planerar även att, under året, utveckla arbetet med förebyggande insatser i samverkan med andra interna och externa instanser.

De ökade behoven av vård och sociala tjänster, som kommunens årsplan för 2017 beskriver, medför att kostnaderna och behoven kommer att vara fortsatt stora varför nya lösningar behövs. Digitalisering, välfärdsteknik, innovationer och brukarmedverkan beskrivs som vägar till att hitta alternativa lösningar och förbättra verksamheten. Socialnämnden arbetar löpande för att utveckla sitt arbete inom dessa områden.

Den sista augusti 2016 hade nämnden 748 pågående ärenden gällande barn och unga och 390 pågående ärenden gällande ensamkommande barn. För barn och unga är detta ungefär samma antal som under 2015 medan det för ensamkommande barn är en kraftig ökning från föregående år.

Området för ensamkommande barn arbetar fortfarande med konsekvenserna av det stora mottagandet under slutet av 2015. Det ansträngda läget medför att det kommer att ta tid att

hitta tillbaka till ett mer strukturerat arbetssätt även om det arbetet ständigt pågår. Under 2016 har det bland annat inletts ett förändringsarbete på resursenheterna avseende arbetssätt, förhållningssätt, regler och rutiner. Det har genomförts utbildning i journalföring i VIVA samt utbildning avseende den juridiska aspekten av detta för att stärka arbetet med genomförandeplaner. Utvecklingsarbetet fortsätter under 2017 med ett fokus på helheten, på att anpassa verksamheten till nya regler och direktiv samt på att öka kvaliteten på kommunens HVB-hem för ensamkommande barn.

Fyraårigt processmål (2017)

*P25. Barn, unga och föräldrar ska vara nöjda med pågående och genomförda insatser avseende stöd och vård till barn och unga*

Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019
77	78	79	80

Fyraårigt processmål (2017)

*P26. Barn, unga och föräldrar som har kontakt med myndighetsutövning ska vara nöjda*

Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019
67 %	68 %	69 %	70 %

Fyraårigt processmål (2017)

*P27. Alla familjehemsplacerade barn och unga ska ha en fungerande skolgång och klara av betygsmålen.*

Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019
85 %	90 %	95 %	100 %

1-årigt åtagande

*Nämnden ska under 2017 utveckla arbetet med förebyggande insatser*

Under 2017 ska nämnden genomföra en förebyggande insats för mindre barn (0-6 år) i Fröslunda med anledning av att den planerade familjecentralen skjuts på framtiden.

Nämnden prioriterar i det förebyggande arbetet målgruppen pojkar och flickor i åldern 14-17 år som befinner sig i riskzonen för kriminalitet och narkotikabruk. Förebyggande insatser för denna målgrupp ska således genomföras under 2017.

Fyraårigt processmål (2017)

*P28. Självständigheten ska öka och vårdbehovet minska i form av vårddygn på institution, exkl. ensamkommande flyktingbarn på Eskilstunas HVB-hem.*

Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019
11 500	10 075	9 875	9 825

### 1-årigt åtagande

*Nämnden ska under 2017 utveckla och testa vård- och omsorgsformer för barn med behov av komplexa insatser*

Under 2016 pågår en kunskapsinsamling för att hitta en passande metod för arbete med barn med behov av komplexa insatser. Två praktiska genomföranden sker under 2016, samtidigt som mycket utvecklingsarbete görs i samverkan med barn- och utbildningsnämnden, vård- och omsorgsnämnden och forskare från Mälardalens kompetenscentrum för hälsa och välfärd (MKHV). Fokus ligger på arbete kring hur det ska vara organiserat och hur det ska riggas kring dessa barn. Under 2017 ska en ny vård- och omsorgsform för målgruppen testas och följas upp.

### 1-årigt åtagande

*Nämnden ska under 2017 arbeta för att öka kvaliteten på kommunens HVB-hem för ensamkommande barn*

Under 2017 ska all personal arbeta på ett systematiskt sätt enligt ledningssystem, processer och rutiner för ensamkommande barn och ungdomar. Uppföljning ska ske på samtliga HVB i juni och december 2017.

Verksamheten ska under 2017 anpassas till de nya regler och direktiv som införs för kommuners arbete med ensamkommande barn och ungdomar.

### Verksamhetsprocess

Vuxna

Syftet med verksamhetsprocessen är att frigöra och utveckla enskildas egna resurser på ett sådant sätt att det ökar deras möjlighet att efter sina förutsättningar leva ett så självständigt, aktivt och meningsfullt liv som möjligt. Det ökar möjligheten för enskilda att själva kunna ta ansvar och styra sina liv.

Eskilstuna kommuns årsplan för 2017 beskriver att kommunen behöver arbeta långsiktigt på både individ- och gruppnivå för att förebygga sociala problem. Socialnämnden arbetar på detta sätt genom rättssäker myndighetsutövning för vuxna samt genom en rad resursinsatser med olika fokus. Den sista augusti var det 867 pågående ärenden för vuxna inom socialnämndens verksamhetsområde vilket är en ökning med tio procent jämfört med 2015. Med anledning av det ökade antalet ärenden arbetar socialnämnden med att hitta nya lösningar genom exempelvis brukarmedverkan och digitalisering.

Den bostadsbrist som för närvarande finns i kommunen leder till att allt fler söker stöd för att lösa sin boendesituation men medför också konsekvenser för brukarna. Nämndens förutsättningar för hemtagningar av kvinnor och män från institution till att ge stöd och hjälp på hemmaplan är dåliga eftersom det inte finns några bostäder. Det pågår dock ett arbete för hemtagning av kostsamma placeringar och för att utveckla hemmaplansvården sker en kontinuerlig utveckling av arbetsmetoder.

Kommunens årsplan för 2017 beskriver att det sker ett förbättringsarbete för att höja kvaliteten på vård och omsorg som ges till enskilda brukare med behov av komplexa insatser samt behov av vård och stöd från många olika instanser/vårdgivare. Arbetet beskrivs till stor

del bygga på samverkan mellan kommunens olika förvaltningar där socialnämnden är en viktig del. Under 2017 planeras vård- och omsorgsformer för vuxna med behov av komplexa insatser utvecklas och testas. Nämnden planerar även att, under året, i samverkan med andra förvaltningar arbeta mot en gemensam mottagning.

#### Fyraårigt processmål (2017)

*P29. Brukare inom Individ- och familjeomsorgen ska vara nöjda med pågående och genomförda insatser*

Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019
85	87	89	90

#### Fyraårigt processmål (2017)

*P31. Själständigheten ska öka och vårdbehovet minska i form av vårddygn på institution för vuxna*

Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019
11 800	11 700	11 600	11 500

#### 1-årigt åtagande

*Nämnden ska under 2017 utveckla och testa vård- och omsorgsformer för vuxna med behov av komplexa insatser*

Under 2016 pågår en kunskapsinsamling för att hitta passande insatser för arbete med vuxna med behov av komplexa insatser i samverkan med vård- och omsorgsnämnden samt Mälardalens kompetenscentrum för hälsa och välfärd (MKHV). Fokus ligger på arbete kring hur det ska vara organiserat och hur det ska riggas kring dessa vuxna. Denna vård- och omsorgsform ska testas och följas upp under 2017.

#### 1-årigt åtagande

*Nämnden ska under 2017 i samverkan arbeta mot en gemensam mottagning*

Det pågår ett arbete kring en gemensam mottagning vilken kan mynna ut i en gemensam myndighetsutövning som i sin tur kan leda till gemensamma insatser för vuxna. Arbetet genomförs i samverkan med vård- och omsorgsnämnden och arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden. Åtagandet gäller för 2017 endast vuxna men i den framtida planeringen ska även barn ingå i den gemensamma mottagningen. Åtagandet är uppfyllt när det finns en gemensam mottagning med ett tydligt arbetssätt.

#### Fyraårigt processmål (2017)

*P95. Brukare inom individ- och familjeomsorgen ska vara nöjda med myndighetsutövningen*

Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019
80,0	80,0	80,0	80,0

## 5. Ekologisk uthållighet

Eskilstuna kommuns årsplan för 2017 beskriver att Eskilstunas miljöarbete, kännetecknat av långsiktighet och nytänkande, är en internationell förebild. Socialnämnden arbetar på olika sätt för att bidra till en ekologisk uthållighet i kommunen. Arbete görs för att öka andelen gröna inköp och personalen går utbildningen Uppdrag miljösmart för att vara uppdaterade om kommunens miljöarbete. På nämndens HVB-hem för ensamkommande barn arbetas det för minskat matsvinn och en ökning av andelen ekologiska inköp.

## Effektiv organisation

### 6. Processkvalitet

Eskilstuna kommuns årsplan för 2017 beskriver att en effektiv organisation har fokus på invånare, brukare, kunder och gör rätt saker på rätt sätt. Viktiga beståndsdelar i detta är att utveckla en processororienterad och kommunikativ organisation, arbeta med ständiga förbättringar och använda IT som möjliggörare. Socialnämnden bedriver ett långsiktigt arbete med att systematiskt planera, utföra, följa upp och förbättra verksamheten på alla nivåer enligt kommunens riktlinjer och socialstyrelsens krav. Uppföljning i form av exempelvis effektmätningar, brukarenkäter och avvikelsehantering ger en bas för vidare analys och förbättringsarbete. Ett modernt arbetssätt utvecklas bland annat genom att använda idéer och förbättringsförslag, nya e-tjänster och ny teknik för att både förenkla administrationen och för att utveckla verksamhetsprocesserna i kärnverksamheten.

Under 2017 ska beslutsstödsystemet Hypergene implementeras och styrkortsarbetet utvecklas. Dessutom fortsätter nämnden att arbeta med tjänstedesign för att göra brukare delaktiga i utvecklingsprocessen. Även i utveckling av den inre processkvaliteten står således slutleverans till brukare och kunder i fokus. Under 2017 prioriterar nämnden även arbete med kvalitetssäkring av vård för att skapa hållbara lösningar. Det handlar om både den egna vården med familjehem, HVB-boenden och öppenvård samt den inköpta vården där det måste säkerställas att nämnden får det den betalar för.

### Övergripande process

#### Kvalitet

### Verksamhetsprocess

#### Kvalitetsutveckling

I Eskilstuna kommuns årsplan för 2017 beskrivs att planering och uppföljning av både ekonomi och verksamhet ska finnas samlad i det kommungemensamma beslutsstödsystemet Hypergene. Socialnämnden för i samband med verksamhetsplanen för 2017 in samtliga uppgifter i systemet för att kunna använda det enligt plan gällande ekonomi, övergripande styrkort och uppföljning under året. Utveckling av styrkortet utifrån processmålen 2016-2019 har påbörjats på förvaltningsövergripande nivå och kommer under 2017 att utvecklas på



enhetsnivå. Årsplanen beskriver också att arbete för förbättrad service och tillgänglighet ska ske vilket nämnden löpande arbetar med genom brukarenkäter. Planer finns även på att utveckla uppföljningsarbetet med enkäter, skattningar och dylikt under 2017 för att ytterligare kunna förbättra och anpassa service, tillgänglighet och resultat för brukarna.

Årsplanen beskriver att medarbetarna kan hitta nya lösningar på verksamhetens utmaningar med hjälp av metoder och verktyg från Modiga idéer. Till och med augusti 2016 har socialnämnden fått in fyra modiga idéer rörande dess verksamhetsområde vilka nu beskrivs som pågående ärenden. Under 2017 kommer samtliga enheter att ha genomgått eller genomgå utbildningen Modiga idéer och implementeringen av detta vara i gång varför innovationskraften hos medarbetarna och att testa nya idéer är prioriterat. Nämnden ska vara modig och tillåta misslyckanden för att hitta hållbara lösningar och för att tydliggöra detta inför nämnden ett innovationspris till 2017.

Det finns idag en e-tjänst i bruk vilken nämnden har varit med i utvecklandet av tillsammans med SKL. E-tjänsten togs i bruk i mars, heter FamiljehemSverige och går ut på att rekrytera familjehem. Arbete pågår med digitalisering av inkomna dokument och en testfas har genomförts under 2016. Flera kanslier kan ha nytta av denna digitalisering framöver och metoden kommer att implementeras under hösten och vara klart i december 2016. Arbete pågår och planeras inför 2017 fortsätta gällande digitalisering och effektivisering inom nämndens verksamhetsområden.

Ett antal av nämndens verksamheter har under 2016 genomfört jämställdhetsanalyser av någon utvald del av sin verksamhet och efter sommaren har en processledare för nämndens jämställdhetsarbete utsetts och inlett sitt arbete. Inför 2017 kommer arbetet med jämställdhet tillsammans med jämlikhet att utvecklas genom ett antal olika insatser både på förvaltningsövergripande och på lokal enhetsnivå. Nämnden ska, under året, också inleda ett arbete för att miljöcertifiera verksamheten.

#### Fyraårigt processmål (2017)

*P71. Andel (procent) av verksamheter i förvaltningar och bolag som har en enkel handlingsplan för hur verksamheten ska utvecklas genom kartläggning och analys ur jämställdhetsperspektiv.*

Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019
75 %	85 %	95 %	100 %

#### 1-årigt åtagande

*Nämnden ska under 2017 arbeta med jämställdhet och jämlikhet*

Under 2017 ska nämnden:

Driva ett förvaltningsinternt nätverk för arbete med jämställdhet som träffas minst fyra gånger under året. Deltagare i nätverket är medarbetare som fungerar som stöd till sin respektive enhetschef gällande enhetens jämställdhetsarbete.

Använda materialet jämställdhet i utåtriktad verksamhet på samtliga enheter som bedriver utåtriktad verksamhet.

Skapa handlingsplaner med åtgärder utifrån de analyser av jämställdhet som genomförts/genomförs på enheter med utåtriktad verksamhet.

Under 2017 och 2018 ska samtliga medarbetare inom nämndens verksamhetsområde ha fått grundläggande kompetensutveckling för HBTQ-frågor.

#### Fyraårigt processmål (2017)

*P72. 2019 ska antalet idéer/förbättringsförslag uppgå till 700*

Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019
400	500	600	700

#### 1-årigt åtagande

Nämnden ska under 2017 fortsätta stimulera medarbetarnas innovationskraft. Medarbetarnas innovationskraft ska tas tillvara genom att verktyg och metoder från genomförd utbildning i Modiga idéer används i arbetet samt att medarbetare uppmanas att lämna in egna modiga idéer. Samtliga enheter inom nämndens verksamhetsområde ska ha inkommit med minst en modig idé under 2017.

Nämnden ska under 2017 instifta ett innovationspris till enheter som har förverkligat inkomna modiga idéer med positiva resultat.

#### Fyraårigt processmål (2017)

*P73. 2019 uppgår matsvinn i kommunens verksamheter till max 10 %*

Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019
20 %	15 %	12 %	10 %

#### Fyraårigt processmål (2017)

*P74. 2019 jobbar alla anställda på en miljöcertifierad arbetsplats*

Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019
100 %	100 %	100 %	100 %

#### 1-årigt åtagande

Nämnden ska under 2017 utveckla arbetet med miljöcertifiering av verksamheten. Under 2017 ska en arbetsplats miljöcertifieras i form av ett pilotprojekt.

Nämnden ska ta fram en plan för miljöcertifiering av arbetsplatser fram till och med 2019 genom att utreda metoder, arbetsställen och dylikt.

#### Fyraårigt processmål (2017)

*P76. 2019 har samtliga verksamhets- och stödprocesser syfte, processmål och styrkort formulerade*

Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019
60 %	80 %	90 %	100 %

### 1-årigt åtagande

*Nämnden ska under 2017 implementera beslutsstödsystemet Hypergene med styrkort i hela nämndens verksamhetsområde*

Alla chefer ska under 2017 använda Hypergene och ha minst ett styrkort. Därmed har chefen ett samlat stöd för löpande styrning och kommunikation för sin enhet avseende ekonomi, inköp, personal och verksamhet.

## **7. Attraktiv arbetsgivare**

I Eskilstuna kommuns årsplan för 2017 beskrivs att det i kommunkoncernen finns förutsättningar för ett tydligt och gott ledarskap samt ett modigt och engagerat medarbetarskap vilket gör kommunen till ett attraktivt val som arbetsgivare. Under 2017 kommer socialnämnden att arbeta med kvalitetsutveckling och kompetensförsörjning av personal för att vara en attraktiv arbetsgivare. I årsplanen förs det fram att systematik och metoder för kompetensförsörjning ska användas i arbetet med svårrekryterade grupper. Kommuner, där Eskilstuna kommun inte är något undantag, har svårt att rekrytera framför allt erfarna socialsekreterare. Riskerna och konsekvenserna av detta är flera, speciellt eftersom ärendena ofta är tunga och komplexa. Socialnämnden har under 2016 påbörjat ett projekt för att kunna möta detta rekryteringsproblem kallat Verktygslådan. Verktygslådan ser över socialsekreterarnas arbetsuppgifter och ser om vissa delar, såsom administration, kan utföras av andra yrkesgrupper. Arbetet inom detta kommer att fortsätta under 2017.

Nämnden kommer under 2017 att arbeta med lokalfrågan med syftet att lokalerna ska vara ändamålsenliga, praktiska, moderna och värna en god arbetsmiljö. Genom att se över nämndens lokaler planeras tillgängligheten ökas och en mer attraktiv arbetsgivare skapas. Ett speciellt fokus för året är att samlokalisera flera av nämndens myndighetsenheter för ökad samverkan och effektivitet.

Nämnden ska under 2017 utveckla arbetet för att minska sjukfrånvaron och för att säkra det systematiska arbetsmiljöarbetet samtidigt som samarbete med högskolan ska utökas för att locka nytexaminerad arbetskraft. Nuvarande medarbetardokument och riktlinjer för chefs- och ledarskap ska, enligt kommunens årsplan för 2017, omarbetas under året med anledning av att nya politiska beslut och ny lagstiftning har tillkommit. Arbetet kommer att bygga på en analys gjord 2015. Under året kommer kunskapshöjande insatser genomföras och metoder utvecklas för att stödja chefer i förändringsledarskap vilket kommer att påverka nämndens arbete både på övergripande och på enhetsnivå.

### Övergripande process

#### **Medarbetare**

### Verksamhetsprocess

Tillgodose behovet av kompetensförsörjning

Socialnämnden är mån om en god och hälsosam arbetsmiljö, medarbetares påverkansmöjligheter och delaktighet, modigt ledar- och medarbetarskap, samt mångfald som en framgångsfaktor för att nå uppsatta mål. Det ökade flyktingmottagandet och speciellt mottagandet av ensamkommande barn under 2015 har lett till en ökning av arbetsbelastningen inom socialtjänsten under 2016. En ökning av antalet anställda med nästan 20 procent till och med den sista augusti har gjorts och den höga arbetsbelastningen förväntas kvarstå under 2017.

Sjukfrånvaron inom socialnämnden ligger under 2016 på en hög nivå även om nämnden når målet. Den höga nivån medför att nämnden även under 2017 behöver lägga fokus på att minska sjukfrånvaron och på att stärka det systematiska arbetsmiljöarbetet. Kommunens årsplan beskriver att arbetslivet har förändrats och idag är allt mer psykiskt krävande vilket ställer nya krav på arbetsmiljöarbetet. Nämnden planerar inför 2017 bland annat utbildningsinsatser och projekt genom Verktygslådan samt arbete med handlingsplaner för minskad sjukfrånvaro.

Organisationen beskrivs i årsplanen stå inför fortsatt stora utmaningar vad gäller kompetensförsörjning. Detta är speciellt sant inom område för ensamkommande barn där det stora rekryteringsbehovet under 2015 och 2016 ledde till att kraven för anställning sänktes ordentligt. Verksamheten behöver under 2017 se över konsekvenserna av detta och ta fram en kompetensutvecklingsplan för personal på HVB-hem för ensamkommande barn.

### Fyraårigt processmål (2017)

*P85. Hållbart medarbetarengagemang ska uppgå till 83 2019*

Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019
80,0	81,0	82,0	83,0

### 1-årigt åtagande

*Nämnden ska under 2017 stärka det systematiska arbetsmiljöarbetet*

Under 2017 ska:

Samtliga chefer och skyddsombud genomgå utbildningen i AFS 2015:4. Organisatorisk och social arbetsmiljö (AFS 2015:4) reglerar kunskapskrav, mål, arbetsbelastning, arbetstid och kränkande särbehandling.

Registreringen av tillbud i LISA öka med 10 procent. LISA är ett system för rapportering av tillbud och arbetsskador.

Nämnden säkerställa att samtliga chefer har kunskap i arbetssättet kring tillbudshantering.

Projekt inom Verktygslådan genomförs för att förbättra arbetsmiljön. Verktygslådan är projekt som tar fram idéer och lösningar för att säkra kompetensförsörjning av lärare och socialsekreterare. Förslag har tagits fram för strategi, process och aktiviteter där verksamheten är delaktig och involverad. Syftet är att bli en mer attraktiv arbetsgivare samt att stärka arbetsmiljön.

1-årigt åtagande

Nämnden ska under 2017 ta fram en kompetensutvecklingsplan för personal på HVB-hem för ensamkommande barn

Situationen inom området för ensamkommande barn och unga medförde ett stort personalbehov vilket ledde till att rekryteringskraven för anställning sänktes ordentligt under 2015 och 2016. Under 2017 behöver därför en kompetensutvecklingsplan tas fram med grund i de behov som identifieras.

Fyraårigt processmål (2017)

P86. Den totala sjukfrånvaron hos medarbetarna uppgår 2019 till max 5,9 procent

Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019
7,3 %	6,8 %	6,3 %	5,9 %

1-årigt åtagande

Nämnden ska under 2017 verka för minskad sjukfrånvaro med minst 0,5 procent

En förvaltningsövergripande handlingsplan för att minska sjukfrånvaron ska tas fram 2017. Den ska bygga på kartläggning och analys av sjukfrånvaron gjord 2016.

Samtliga enheter ska under 2017 ta fram handlingsplaner för att arbeta med att förbättra arbetsmiljön. Handlingsplanerna ska bygga på resultat från medarbetarenkäten som genomförs under 2016.

Fyraårigt processmål (2017)

P88. Andelen medarbetare som är stolta över att arbeta inom Eskilstuna kommun ska öka.

Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019
81,1 %	81,5 %	81,7 %	82,0 %

## 8. Stabil ekonomi

I Eskilstuna kommuns årsplan för 2017 beskrivs att hela kommunsektorn står inför en period av ekonomiska och demografiska utmaningar och att, precis som alla andra kommuner, är Eskilstuna beroende av utvecklingen på nationell nivå. Årsplanen framhåller också ett fokus på systematiska effektiviseringar genom effektivare verksamhetsprocesser, avtalstrohet vid inköp, kostnadseffektivitet vid nyanskaffning av lokaler vad gäller driftkostnader och livscykelanalys samt genom optimerad bemanning med utgångspunkt i brukarnas behov. Samtliga punkter berör nämndens verksamhetsområden och kommer att tas hänsyn till i nämndens arbete under 2017.

Socialnämnden ska under 2017 arbeta med införandet av beslutsstödsystemet Hypergene och styrkort både på förvaltningsövergripande nivå och på enhetsnivå. Under året kommer det också att läggas kraft på att utveckla chefernas aktiva arbete med att kommunicera, styra och

följa upp styrkort i enlighet med fokusområde i årsplanen. Viktigt för året är dessutom att genomföra insatser för att uppnå en budget i balans.

### Övergripande process

#### **Ekonomi**

##### Verksamhetsprocess

Tillgodose behovet av ekonomi och redovisning

Enligt kommunens årsplan behövs ett positivt resultat för att ge stabilitet i kommunens verksamheter samt för att finansiera investeringar. För att uppnå en god ekonomistyrning krävs en ekonomi som är integrerad med styrning av verksamheten. Budgeten är en ram för de resurser som finns för att skapa bästa möjliga verksamhet. Genom ett decentraliserat ansvar där budget, personal och verksamhetsansvar tätt sitter samman fås en effektiv styrning av verksamheterna.

En förutsättning för att kunna bedriva en bra verksamhet är en stabil ekonomi där intäkter och kostnader är i balans, inklusive driftkonsekvenser av investeringar och långsiktiga åtaganden. Effektivt resursutnyttjande och en god ekonomistyrning ger en stabil ekonomi. Årsplanen redogör för att en god ekonomistyrning på enhetsnivå och varje enhets ansträngningar för att säkra en budget i balans är av största vikt för att klara utmaningarna och kunna bedriva en bra verksamhet samt att alla chefer har ett samlat ansvar för medarbetare, ekonomi och verksamhetsresultat. En välskött ekonomi beskrivs skapa trygghet för medarbetare och bidra till möjligheterna att ge en bättre service till invånare, brukare och kunder. Socialnämnden har som mål att under 2017 uppnå en budget i balans och för att åstadkomma detta ska en handlingsplan upprättas.

Den ekonomiska ram som kommunfullmäktige angett för socialnämnden i årsplanen bör vara tillräcklig för att genomföra samtliga planerade åtaganden. Till de åtaganden som kommunfullmäktige beslutar om läggs det som nämnden har att utföra till följd av behovsutveckling och gällande lagar. Nämndens verksamhet är till största delen lagbunden vilket reducerar nämndens rådighet över det som påverkar de kostnader som uppstår för att upprätthålla kraven på rättssäkerhet och att tillgodose de behov som finns hos kommuninvånarna. För att så långt som möjligt säkra att resurserna används på ett effektivt sätt så pågår det eller planeras det startas ett antal aktiviteter för att tillgodose behoven på ett effektivt sätt. Aktiviteterna spänner över hela verksamhetsområdet och omfattar exempelvis att säkra en rättssäker myndighetsutövning och ha fortsatt tät uppföljning av barn och unga som är placerade på institution. Om nämnden, som nu prognostiserar ett underskott på 7,5 miljoner kronor för 2016, anpassar sin kostnadsnivå enligt givna riktlinjer bör balanskravet uppnås under 2017. För att säkerställa balanskravet för negativa händelser som kan inträffa under året har nämnden en buffert motsvarande en procent av nettorammen (3,7 miljoner kronor). Dessutom har nämnden en handlingsplan med en sammanhållen åtgärdskedja för att en kostnadsbild som ligger i linje med nämndens mål ska upprättas.

Det som dock inte kommer att rymmas inom den befintliga ramen för 2017 är uppdraget som särskilt förordnad vårdnadshavare. När ett ensamkommande barn beviljas uppehållstillstånd ska en eller två särskilt förordnade vårdnadshavare utses till barnet. Det är socialnämnden i

den kommun där barnet vistas (oftast i den kommun där barnet har blivit folkbokförd) som ska agera för att få till stånd ett förordnande om särskild vårdnadshavare. Ansvar för innebär att socialnämnden är skyldig att göra en framställan eller ansökan om särskilt förordnad vårdnadshavare till tingsrätten. Om barnet fyller 18 år inom ett halvår kan istället den gode mannen kvarstå tills barnet blivit myndigt då uppdraget upphör. En särskilt förordnad vårdnadshavare ska se till att barnet får sina olika behov, inklusive behov av omsorg och trygghet, tillgodosedda. En stor grupp av ensamkommande barn har behov av dessa utredningar varför nämnden behöver en resursförstärkning under 2017.

För att klara uppdraget framställer nämnden till kommunfullmäktige om en ramförstärkning för att bedriva insatserna med xx miljoner kronor.

Den månatliga uppföljningen ska under 2017 kompletteras med beskrivning av åtgärdsplan vid negativa avvikelser utifrån budgetram. Utgångspunkten i detta är att en negativ avvikelse inte ska leda till ett överskridande av socialnämndens budget utan att verksamheterna synliggör vilka åtgärder som måste vidtas för att kostnaderna ska komma i balans med budget. Vid positiv avvikelse ska det redogöras för vad avvikelsen består av och vad eventuella skillnader mellan de månatliga uppföljningarna innefattar.

Detaljbudget kommer att fördelas så att den så korrekt som möjligt speglar verksamhetens tänkta resultat. Det har ålagts respektive budgetansvarig att fördela budget på intäkter, löner, kostnader samt att helårsberäkna driftskostnader för nya planerade verksamheter.

#### Fyraårigt processmål (2017)

*P89. Nämnder och bolag ska ha en ekonomi i balans.*

Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019
15	15	15	15

#### 1-årigt åtagande

*Nämnden ska under 2017 uppnå en budget i balans*

För att åstadkomma en budget i balans ska en handlingsplan för 2017 upprättas. En handlingsplan ska påvisa bästa möjliga resursutnyttjande och arbeta med ständiga förbättringar som ska präglade verksamhetens alla delar. Åtagandet är uppnått när budgeten är i balans.

#### Fyraårigt processmål (2017)

*P90. 2019 uppgår avtalstroheten till minst 75 %*

Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019
71,0 %	73,0 %	74,0 %	75,0 %

## **Ekonomisk redovisning 2017**

## 1 Demokrati

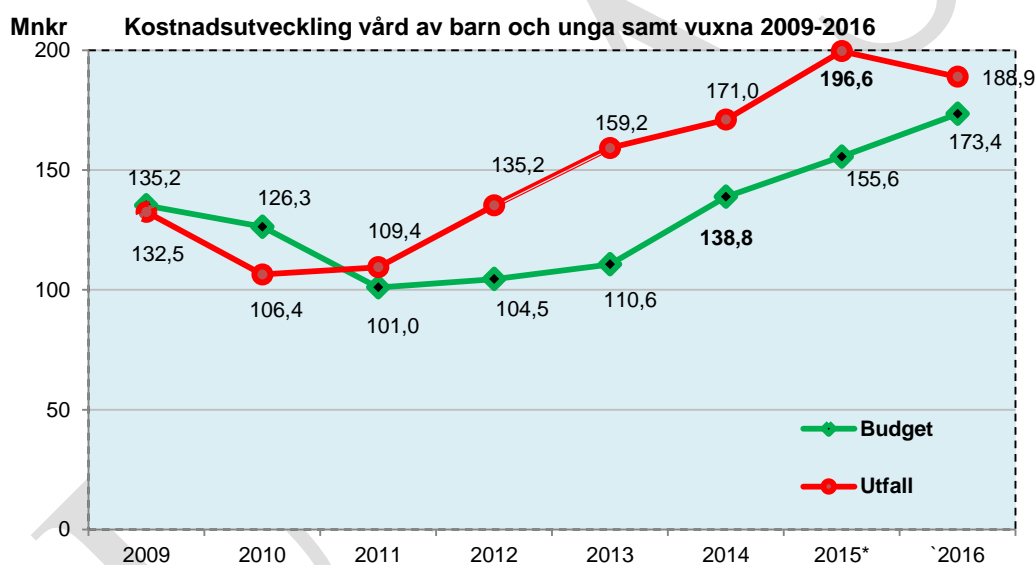
Nämndens budget är på samma nivå som år 2016 (1,6 miljoner kronor).

## 3 Vård och sociala tjänster

Det är de myndighetsutövande verksamheterna inom processen att tillgodose behovet av vård och sociala tjänster som tidigare år redovisat stora underskott. Dessa verksamheter regleras av lagstiftning och det är svårt att förutse omfattning och behov.

Budgetavvikelsen för perioden är negativ med 3,0 miljoner kronor. Övervägande del av avvikelsen kan hänföras direkt till extern vård varav 6,2 miljoner kronor är vård av barn och unga och 5,6 miljoner kronor är vård av vuxna. Jämfört med samma period förra året har kostnaderna minskat med 8,8 miljoner kronor även om de fortfarande ligger över budgeten. Utfallet för personal och drift visar även på vissa överskott som dämpar det totala underskottet. Kostnadsminskningen beror på att volymerna inom både institutionsplaceringar och externt boendestöd har minskat. Helårsprognosen beräknas till en negativ budgetavvikelse på 7,5 miljoner kronor.

Prognosen innebär en förbättring jämfört med tidigare prognos vid delårsrapport 1. Det skulle innebära att årets balanskravsresultat förbättras vilket innebär att nämndens främsta ekonomiska mål är att ha en budget i balans 2017.



Prognosen för 2016 för vård av barn och unga samt vuxna beräknas bli 188,9 miljoner kronor, vilket är 15,5 miljoner kronor över budget.

## 33 Ge vård och stöd till barn och unga

Budgetavvikelsen för perioden är negativ med 0,5 miljoner kronor. Personal och drift har en positiv budgetavvikelse med 6,7 miljoner kronor medan extern vård har ett underskott med 6,2 miljoner kronor. Med syftet att förbättra vården för barn och unga och samtidigt nedbringa kostnaderna på sikt pågår ett aktivt arbete med att förkorta institutionsplaceringarna och erbjuda olika former av vård och behandling på hemmaplan.



Kostnaderna för institution har minskat med 4,4 miljoner kronor jämfört med samma period förra året vilket beror på att snittkostnaden per placering har minskat från 5 611 kronor per dygn för samma period 2015 till 5 049 kronor per dygn hittills i år. Kostnaderna ligger dock fortfarande över budget. För konsulentstödda familjehem har kostnaderna ökat med 0,3 miljoner kronor jämfört med samma period 2015. Det beror på att det varit fler dygn jämfört med samma period förra året, närmare bestämt 928 dygn. Det är en låg kostnadsökning i förhållande till ökningen av antalet dygn. Det betyder att vi betalar mindre per placering än under samma period förra året.

Kostnaderna för extern öppenvård har minskat med 6,0 miljoner kronor där den största minskningen har skett inom boendestöd jämfört med samma period förra året. Antalet vård dygn för barn och unga på hemmaplan har ökat med 3 353 stycken. Inriktningen har varit att försöka ta hem brukare från extern öppenvård till vård på hemmaplan vilket nämnden i stor mån lyckats med. Helårsprognosen beräknas till en negativ budgetavvikelse på 1,0 miljoner kronor.

### 34 Ge stöd och omsorg till vuxna

Budgetavvikelsen för perioden är negativ med 5,6 miljoner kronor. Personal och drift har en positiv budgetavvikelse som förbättrat den totala negativa budgetavvikelsen. Huvuddelen av underskottet beror på att behovet av kontaktoppdrag har ökat.

Kostnaderna för kontaktoppdrag har ökat med 1,8 miljoner kronor jämfört med samma period 2015. Kostnaderna för institutionsvård har ökat med 0,3 miljoner kronor jämfört med samma period 2015 vilket beror på att snittkostnaden per placering har ökat. Kostnaderna för extern öppenvård har minskat med 0,2 miljoner kronor eller 3,5 procent. Den största minskningen har skett inom boendestöd i jämförelse med samma period förra året. Kostnaderna ligger dock fortfarande över budget. Antalet vård dygn för vuxna på hemmaplan har minskat med 4 148 stycken jämfört med samma period förra året. Helårsprognosen beräknas till en negativ budgetavvikelse på 6,5 miljoner kronor.

## Ekonomisk redovisning - organisation

*Nettokostnader i tkr*

Titel	Utfall 2014	Utfall 2015	Budget 2016	Prognos 2016	Budgetplan 2017
3101 Ledning och Stöd	-31 840	-16 249	-19 512	-18 162	
3102 Individ och familjeomsorg IFO	-332 600	-352 449	-345 788	-355 788	
3105 Gemensam förvaltning	19 072	400		1 150	
3106 Ensamkommande barn		-14	-0	0	
100 Summa alla verksamheter	-741 025	-368 311	-365 300	-372 800	

Nämnden har ambitioner att, med hjälp av hemmaplanslösningar, sänka kostnaderna för externa placeringar med **XXX** miljoner kronor. Behovet att placera barn, unga och vuxna är fortsatt stort och nämnden har stora svårigheter att hitta familjehem för ungdomar varför risken att alternativet blir förstärkta konsulentstödda familjehem eller placering på HVB är stort.

<b>Kommunfullmäktiges årsplan 2017</b>	<b>2016 mnkr</b>	<b>Förändring 2017 mnkr</b>	<b>Totalt mnkr</b>
Vård av barn och unga samt vuxna	173,4	+3,6	177,0*
*Av 177,0 tilldelas 7,0 mnkr för ny hemmaplansvård vilket beräknas med hjälp av minskade kostnader på externplaceringar. Utvecklingen av hemmaplansvården innebär att få till fler konsulentstödda familjehem i egen regi och fler familjehem, utveckla boendestödet samt utreda möjligheten för HVB/stödboende för ungdomar på hemmaplan.			

Mellan 2016 och 2017 har nämndens extra anslag ökat med 11,0 miljoner kronor. Verksamheten kommer att redovisa ett underskott på cirka 7,5 miljoner kronor jämfört med budget 2016. Budgeten för 2017 ligger 11,9 miljoner kronor lägre jämfört med prognosen för 2016.

Nämnden har ambitioner att med hjälp av hemmaplanslösningar sänka kostnaderna för externa placeringar med xx miljoner kronor.

### **33 Ge vård och stöd till barn och unga**

I förslaget till budget för 2017 finns 140,0 miljoner kronor för extern vård av barn och unga vilket är 8,3 miljoner kronor lägre jämfört med prognosen för 2016.

Behovet av insatser för barn och ungdomar har fortsatt öka under de senaste åren. Det gäller också antalet pågående ärenden. Antalet vård dygn för externa placeringar för vård av barn och unga har minskat med **XXX** procent jämfört med 2015 och minskningen har skett endast för flickor. Antalet vård dygn på familjehem har ökat med 17 procent jämfört med perioden 2015 medan antal vård dygn för konsulentstödda familjehemsplaceringar har ökat. Ökningen här har skett för både flickor och pojkar.

Nämnden har ambitioner att, med hjälp av hemmaplanslösningar, sänka kostnaderna för externa placeringar med xx miljoner kronor.

### **34 Ge stöd och omsorg till vuxna**

Budgeten för vård av vuxna föreslås ligga på 30,0 miljoner kronor för extern vård av vuxna vilket är 7,0 miljoner kronor lägre jämfört med prognosen för 2016.

Antalet vård dygn på institution för vuxna har ökat med tre procent och även snittkostnaden har ökat i jämförelse med perioden 2015 vilket förklarar kostnadsökningen mellan åren. På grund av bostadsbristen har nämnden inte lyckats med hemtagningar av kvinnor och män från institution till att ge stöd och hjälp på hemmaplan. Antalet vård dygn på familjehem har ökat med 30 procent jämfört med perioden 2015 och även antalet vård dygn på hemmaplan har ökat

i jämförelse med samma period förra året. Det är endast kvinnor som står för denna ökning och antal vårddyggn på hemmaplan för män har istället minskat något jämfört med 2015.

Nämnden har ambitioner att, med hjälp av hemmaplanslösningar, sänka kostnaderna för externa placeringar med xx miljoner kronor.

### **Budget per organisationsdel**

Förslaget till budget är baserad på en beräkning av vad verksamheten förväntas kosta utifrån de åtaganden som finns i verksamhetsplanen och driften av den befintliga verksamheten. Förslaget till budget innebär att den buffert som ska finnas på varje budgetnivå motsvarande en procent budgeteras på förvaltningsövergripande nivå för att minska underbalansen i budgeten.

Ambitionen är att utfallet för extern vård blir 14,8 miljoner kronor i snitt per månad under 2017. Kostnaderna för externvård planeras minska under det andra kvartalet 2017 med hänsyn till det effektiviseringsarbete som ska påbörjas enligt föreslagen utvecklingsplan för hemmaplansvård. Förvaltningen bedömer att kostnaderna för externa placeringar kan sänkas med cirka **XXX** miljoner kronor. Åtgärden motiveras av det ansträngda ekonomiska läget för nämnden.

### **Åtgärder för att klara en budget i balans**

Under 2017 ska förvaltningens ledning börja arbeta med att identifiera möjliga effektiviseringar som inom kort kommer att presenteras för nämnden. Målet för arbetet är att socialnämnden ska kunna redovisa ett balanserat resultat för 2017. För verksamhetsåret 2018 finns fortsatta krav på effektivisering av verksamheten utifrån givna förutsättningar. Även det påbörjade utvecklingsarbetet med processkartläggningen för avtal- och fakturahantering ska fortsätta under 2017.

### **Ensamkommande barn**

Arbetet med att säkerställa rutiner för återsökning av kostnader i samband med mottagandet av ensamkommande barn pågår och kommer fortsätta även under 2017. En stor del av det arbetet handlar om att minska den manuella administrativa hanteringen kring återsökningen och på så sätt minska risken för felaktigheter som kan uppkomma vid manuell hantering. Under 2016 har stora insatser gjorts för att öka säkerheten kring återsökningen och ytterligare förbättringar ska genomföras 2017.

Ett nytt ersättningssystem för mottagande av ensamkommande barn kommer träda i kraft den första juli 2017 varför den aktuella överenskommelsen om mottagande av ensamkommande barn är uppsagd från och med den första april 2017. Detta innebär att tre olika ersättningssystem kommer att vara aktuella under år 2017. Det nya ersättningssystemet innebär en reducering av intäkterna för mottagandet med drygt 40 procent jämfört med om överenskommelsen varit aktuell. En utmaning under 2017 handlar om den schablonersättning som kommer betalas ut för mottagande av asylsökande ensamkommande barn. Det handlar om en schablon om 52 000 kronor per barn och ska täcka utredningskostnader,

uppföljningskostnader, resa till anvisningskommun, tolkkostnader, kostnader för god man och andra relaterade kostnader. Sveriges kommuner och landsting (SKL) har redan uttryckt att beloppet är för lågt och inte ens kommer kunna täcka kostnader för gode män. En annan utmaning som är en direkt följd av det nya ersättningsystemet handlar om att hitta nya och kostnadseffektiva boendeformer för de ensamkommande barnen. Nya boendeformer, främst i form av stödboende, kommer att utredas. En schablonersättning om 1 350 kronor per barn och dag kommer aktualiseras för både ensamkommande asylsökande barn och ensamkommande barn med uppehållstillstånd, oavsett placeringsform. Schablonersättningen för ensamkommande som fyllt 18 år, med uppehållstillstånd, kommer att vara 750 kr per ungdom och dag. Detta skapar möjligheter för att jobba med kostnadseffektiviteten gällande boendeform för de ensamkommande barn som Eskilstuna ansvarar för.

### Ekonomisk redovisning - process

*Nettokostnader i tkr*

Titel	Utfall 2014	Utfall 2015	Budget 2016	Prognos 2016	Budgetplan 2017
13 Skapa förutsättningar för förtroendevalda att fatta beslut	-1 511	-1 691	-1 600	-1 600	
33 Ge vård och stöd till barn och unga	-221 693	-240 090	-238 797	-241 867	
34 Ge stöd och omsorg till vuxna	-118 974	-126 586	-124 904	-130 483	
39 Gemensamt, vård och omsorg	-0	2			
92 Förvaltningsgemensamt	28	11		1 150	
100 Summa alla verksamheter	-741 025	-368 311	-365 300	-372 800	

### Resultaträkning

*Alla belopp i tkr*

Titel	Utfall 2014	Utfall 2015	Budget 2016	Prognos 2016	Budgetplan 2017
Försäljningsintäkter	27 935	16 873	10 618	12 168	
Taxor och avgifter	1 481	1 235			
Hyror och arrenden	45 315	22 922	20 565	20 565	
Bidrag	206 077	90 523	215 405	216 528	
Kommun-/ nämndersättning	701 525	335 821	365 300	365 300	
Överförda projektmedel		1 231			
SUMMA INTÄKTER	982 333	468 605	611 888	614 560	
Personalkostnader	-349 687	-209 421	-307 987	-305 109	
Uppdragstagare och beredskapsarbetare	-149 586	-49 901	-55 248	-60 098	
Lokalkostnader	-58 194	-43 009	-48 796	-48 746	

Köp av verksamhet	-183 778	-155 333	-146 838	-173 534	
Lämnade bidrag	-204 079	-11 710	-11 797	-12 597	
Livsmedel	-2 659	-1 877	-5 374	-4 874	
Material	-9 610	-3 717	-4 515	7 881	
Tjänster	-59 770	-23 216	-28 776	-22 426	
Kapitalkostnader	-4 085	-1 823	-2 558	-2 558	
SUMMA KOSTNADER	-1 021 795	-499 858	-611 888	-622 060	
SUMMA ÅRETS RESULTAT	-39 501	-31 258	-0	-7 500	
Över-/underskott					
RESULTAT inklusive över- /underskott	-39 501	-31 258	-0	-7 500	

### Investeringar

*Alla belopp i tkr*

<b>Titel</b>	<b>Utfall 2014</b>	<b>Utfall 2015</b>	<b>Budget 2016</b>	<b>Prognos 2016</b>	<b>Budgetplan 2017</b>
Investeringar - inventarier	-4 325	-1 774	-3 500	-3 500	
Investeringar- anläggningar					
Totala investeringar	-4 325	-1 774	-3 500	-3 500	

### Drift- och investeringsbudget 2016-2019

*Alla belopp i mnkr*

<b>Investeringsområde, mnkr</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>	<b>2018</b>	<b>2019</b>
Inventarieinvesteringar	2,5	2,5	2,5	
Säkerhets anpassning	0,2	0,5	0,5	
Ombyggnation Sågarsvedet	1,0			
Verksamhetsanpassning	0,7	1,5	1,0	
Fastighet				